

Finansdepartementet
Levert elektronisk på www.regjeringen.no

Deres ref: 23/3316

Vår ref: 118417-2994

Oslo, 8. august 2023

Høring om kontraktsunntak i grunnrenteskatten knyttet til industrikraftkontrakter

1 Innledning

Det vises til høringsbrev med høringsnotat 30. juni 2023 med frist for høring til 21. august 2023.

I høringsnotatet foreslår Finansdepartementet å utvide unntaket for industrikraftavtaler i grunnrenteskatten for vannkraft, som verdsettes til kontraktspris og ikke spotpris. Bestemmelsen i skatteloven § 18-3 første ledd bokstav a nr. 2 om grunnrenteskatt til staten stiller krav om en langsiktig kjøpekontrakt med varighet på *syv år* eller mer. Departementet foreslår i høringsnotatet at unntaket skal gjelde for avtaler med varighet på minimum *tre år*. Forslaget begrunnes i notatet med likehetshensyn. Det er ellers ingen andre endringer som foreslås.

2 LVKs overordnede syn på forslaget

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK) organiserer kommuner som er vertskap for vannkraftutbygging og har 160 medlemskommuner fra alle landets fylker. Samtlige av LVKs medlemskommuner skriver ut eiendomsskatt på kraftanlegg, og inntektene fra eiendomsskatt fra kraftanleggene er en betydelig og viktig inntekt for kommunene.

Kommunene er *ikke* kreditor for grunnrenteskatten, men endringer i grunnrenteskatten påvirker likevel kommunenes økonomi. Årsaken til dette er at den statlige grunnrenteskatten kommer til fradrag i kommunenes eiendomsskattegrunnlag som fastsettes etter skatteloven § 18-5, se bestemmelsen tredje ledd annen setning.

LVK og medlemskommunene er opptatt av rammevilkårene for både vannkraftprodusentene, industrien og forbrukerne i kommunen, og er positiv til at regjeringen ved forslaget ønsker å legge til rette for økt fleksibilitet for kraftintensiv industri. LVK kan imidlertid ikke se at det er gjort beregninger av hvilke konsekvenser de foreslåtte endringene har for vertskommunenes *eiendomsskatteinntekter*.

Forslaget aktualiserer ytterligere LVKs krav om at adgangen til å trekke fra grunnrenteskatten i eiendomsskatten bør oppheves slik at kommunenes inntekter ikke påvirkes av endringer i

118417-2994/2023-08-08 Utk Høringsuttalelse kontraktsunntak grunnrenteskatt industrikraft kontrakter lvk

grunnrenteskatten. Det vises til eget brev om dette fra Naturressurskommunene 15. november 2022 og senere kontakt med Finansdepartementet i møte i juni 2023.

LVKs syn på forslaget til lovendring utdypes nedenfor:

3 Forholdet til eiendomsskatten og de økonomiske konsekvensene for kommunene er ikke kommentert

Departementet vurderer *de økonomiske konsekvensene* av forslaget for staten og kraftprodusentene i sitt høringsnotat punkt 4.1 hvor det blant annet fremgår at:

«Forutsatt at fastprisavtalene prises markedsmessig, vil man forvente at provenyet blir uendret over tid, eller litt økt hvis kraftprodusentene krever en 'forsikringspremie' for fastpris sammenlignet med forventede fremtidige spotpriser.» (Understreket her)

LVK forstår dette slik at betaling for «forsikringselementet» tyder på at departementet antar prisene i fastprisavtalene over tid vil kunne ligge *høyere* enn områdespotprisen. I og med at selskapene kan trekke fra den statlige grunnrenteskatten i grunnlaget for den kommunale eiendomsskatten, vil det i så fall medføre lavere eiendomsskatt til kommunene.

Forholdet til *kommunenes* eiendomsskatteinntekter er ikke kommentert av departementet. Dersom forslaget om endringer i grunnrenteskatten vil gi grunnlag for en *høyere* pris enn spotpris fordi det innregnes et forsikringspåslag i fastprisavtalene, vil kommunenes eiendomsskatteinntekter reduseres som følge av at grunnrenteskatten trekkes fra i eiendomsskattegrunnlaget. Siden eiendomsskatten også går til fradrag i grunnrenteskatten, vil en lavere eiendomsskatt igjen gi grunnlag for en høyere grunnrenteskatt, som igjen vil føre til enda lavere eiendomsskatteinntekter.

Departementet er i henhold til utredningsplikten forpliktet til å opplyse om konsekvensene av sitt forslag. LVK etterlyser en vurdering av hvilke konsekvenser de foreslåtte endringene har for kommunenes eiendomsskatteinntekter. Det ble heller ikke gitt noen analyse av de økonomiske konsekvensene for kommunenes eiendomsskatteinntekter av kontraktsunntaket i grunnrenteskatten knyttet til fastprisavtaler for strøm, som ble sendt på høring 30. juni 2022 og som senere ble vedtatt. LVK påpekte dette i sin høringsuttalelse 1. september 2022, men i Prop. 1 LS (2022-2023) er betydningen for kommunene kommentert slik:

«Forslaget forventes ikke å ha økonomiske konsekvenser av betydning for kommunesektoren. KS og LVK skriver i sine høringsuttalelser at endringer i grunnrenteskatten får direkte konsekvenser for vertskommunenes eiendomsskatteinntekter ved at grunnrenteskatten kommer i fradrag i eiendomsskattegrunnlaget. Departementet viser til at man over tid forventer at provenyet blir om lag uendret.» (Understreket her)

Dette svaret er ikke tilfredsstillende. Kommunenes eiendomsskatteinntekter fra vannkraftanlegg er av stor betydning for mange kommuner, og LVK krever en grundigere vurdering fra departementets side. Det må legges til grunn at forslaget vil kunne få betydelige omfordelingsvirkninger ettersom selskaper som Statkraft kan samordne negativ og positiv grunnrenteskatt. Det er derfor svært utilfredsstillende for kommunene at konsekvensene ikke utredes.

4 Grunnrenteskatten bør ikke (lenger) gå til fradrag i eiendomsskatten

LVK med støtte fra Naturressurskommunene har tidligere gjentatte ganger fremmet krav om at adgangen til å trekke fra grunnrenteskatt i eiendomsskattegrunnlaget bør oppheves, jf. redegjørelsen for kravet i LVKs høringsuttalelse 4. august 2021, brev til Finansdepartementet 25. februar 2022 samt høringsuttalelse 1. september 2022 om kontraktsunntak i grunnrenteskatten knyttet til fastprisavtaler for strøm.

Departementets forslag aktualiserer ytterligere LVKs krav. Statens endringer i grunnrenteskatten til staten har ved alle senere lovendringer og justeringer gått på bekostning av og redusert kommunenes eiendomsskatteinntekter. LVK minner om at regjeringspartiene Senterpartiet og Arbeiderpartiet etterlyste konsekvensutredninger da saken om innføring av kontantstrømskatt ble fremmet i 2021¹.

Følgende forhold taler for at adgangen til å trekke fra grunnrenteskatten i eiendomsskattegrunnlaget fjernes:

- Høye kraftpriser og økt grunnrenteskattesats fører til økt grunnrenteskatt til staten - gjennomsnittlig årlig grunnrenteskatt i 2010 til 2020 var om lag 6,5 milliarder 2021-kroner², i 2022 utgjorde grunnrenteskatten hele 53 milliarder. Høy grunnrenteskatt fører til lavere eiendomsskatt.
- Kommunenes eiendomsskatteinntekter vil ikke øke tilsvarende som følge av kraftprisene på grunn av den ulogiske regelen om *maksimumsverdi* i eiendomsskatteloven § 8 B-1 (4), som setter et tak for kommunenes eiendomsskattesatt på 2,74 kr/kWh³.
- Også endringen av grunnrenteskatten til en kontaktstrømskatt i 2021 for nye vannkraftprosjekter vil gi varig lavere eiendomsskatteinntekter til kommunene. Heller ikke i dette tilfelle vil reduksjonen i eiendomsskatt etter investeringsperioden motsvares av en høyere eiendomsskatt i investeringsperioden. Årsaken er den samme; - regelen om maksimumsverdi i eiendomsskatteloven § 8 B-1 (4).
- Lovendringen med kontantstrømskatt og adgangen til samordning av grunnrenteskatt fører til svært tilfeldige utslag for kommunenes eiendomsskatt, i strid med formålet med skatteloven § 18-5, som var å skape mer stabile inntekter. Dette kommer klart til uttrykk i forarbeidene.

LVK ber om en konsekvensvurdering med beregning av sumvirkningene av alle de siste lovendringene og lovendringsforslagene, - overgangen til kontantstrømskatt, økt grunnrenteskattesats, innføringen av det nye unntaket fra spotmarkedspris⁴ i grunnrenteskatten for fastprisavtaler for strøm fra 2023 -

---

¹ Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt i Innst. 4 L (2020–2021): «innføring av en kontantstrømskatt ikke må føre til at vertskommunene taper skatteinntekter som følge av denne omleggingen. Regjeringen bør komme tilbake til Stortinget med en løsning på dette innen revidert nasjonalbudsjett 2021.» Og videre fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet: «Disse medlemmer er kritiske til at det gjennom statsbudsjettet legges frem en ny modell for kontantstrømsbeskatning for vannkraften som ikke har vært grundig utredet, og som var ukjent for både kraftbransjen, kommunesektoren og Stortinget frem til fremleggelsen av statsbudsjettet. Disse medlemmer mener så omfattende endringer som dette innebærer, ikke burde foreslås uten en mer omfattende prosess i forkant.»

² Ref. Finansdepartementets høringsnotat 30. juni 2022 om kontraktsunntak i grunnrenteskatten knyttet til fastprisavtaler for strøm.

³ Også maksimumsverdien har LVK krevet fjernet helt siden 2007.

⁴ Områdespot.

samt forslaget om å utvide kontraktsunntaket knyttet til industrikraftkontrakter fra 2024. Disse lovendringene taler etter LVKs syn for å fjerne adgangen til å trekke fra grunnrenteskatten i kommunenes eiendomsskattegrunnlag ettersom endringene innebære en omfordeling fra kommunene til staten og samtidig undergraver det som var det helt sentrale spørsmålet da ansvaret for å fastsette verdsettelsesgrunnlaget ble overført fra kommunene til staten, nemlig hensynet til mest mulig stabile og forutsigbare inntekter til kommunene. Særlig etter lovendringen med en overgang til kontantstrømskatt er grunnrenteskatten, på samme måte som inntektsskatten, i prinsippet en overskuddsbasert skatt og det er ingen prinsipielle grunner for at denne skatten skal komme til fradrag i kommunenes eiendomsskattegrunnlag. Endringen kan enkelt gjennomføres ved å oppheve henvisningen til grunnrenteskatt i skatteloven § 18-5 første ledd annen setning og tredje ledd annen og tredje setning.

5 Alternativt bør maksimumsverdien i eiendomsskatteloven § 8 B-1 (4) fjernes eller heves

LVK har i tidligere brev til Finansdepartementet 15. november 2022 og i møte i juni 2023 bedt om at maksimumsverdien heves eller fjernes. Senterpartiet signaliserte en slik ordning i statsbudsjettet for 2011, se nedenfor.

Vi minner videre om at regjeringspartiene var imot ordningen med et makstak, se Innst. O. nr. 20 (2003-2004), hvor Arbeiderpartiets medlemmer blant annet uttaler:

«Mange kommuner har svært anstrengt økonomi, og den foreslåtte endringen vil føre til at det må kuttes i velferdstilbudet til innbyggerne. Disse medlemmer går derfor imot Regjeringens forslag om å redusere minimumsverdien, samt å innføre en maksimumsverdi i eiendomsskattegrunnlaget.»

Medlemmene fra SV og Senterpartiet hadde følgende begrunnelse for partienes standpunkt mot innføring av maksimumsverdien:

«Dersom Regjeringens forslag får flertall, vil det føre til ytterligere kutt innen barnehage, skole og eldreomsorg. Disse medlemmer mener at det er uforståelig at Regjeringen velger å svekke kommunenes økonomi for å gi skattelettelse til en kraftbransje som aldri har hatt større overskudd enn i dag.»

LVK gjentok kravet senere, da grunnrenteskatten økte. Finansdepartementet uttaler som svar på anmodningen i en artikkel 27. april 2011 følgende:

«Vi foreslår ikke å avvikle dagens regelverk. Vi foreslår likevel å justere maksimums- og minimumsgrensene i åra fremover, slik at vertskommunane får noko meir av verdiskapninga frå kraftverka». (Understreket her)

På bakgrunn av høringen foreslo regjeringen i Statsbudsjettet for 2012 (prop. 1 LS (2011-2012)) å øke maksimumsverdien med 5% for eiendomsskatteåret 2012 og ytterligere med 11% for eiendomsskatteåret 2013. I prop. 1 LS (2011-2012) punkt 19.5 fremgår følgende om departementets vurderinger og forslag:

«Maksimumsregelen har stått nominelt uendret siden den ble innført. For vertskommuner med kraftanlegg skattlagt etter maksimumsverdien innebærer dette at eiendomsskatteinntektene synker i realverdi. [...]

Regjeringen vil ta stilling til spørsmålet om justering av maksimums- og minimumsreglene og fastsettelsen av kapitaliseringsrenten for årene etter 2013 i forbindelse med de ordinære budsjettprosessene.»

Stortinget vedtok forslaget og hevet maksimumsverdien fra 2,35 kr/kWh til 2,47 kr/kWh fra og med skatteåret 2012, og 2,74 kr/kWh fra og med skatteåret 2013. En indeksjustering fra 2013 til dag utgjør kr 3,78 øre/kWh.

6 Presisering av ordlyden i FSFIN § 18-3-1

LVK påpekte i høringsuttalelsen 1. september 2022 om kontraktsunntak i grunnrenteskatten knyttet til fastprisavtaler for strøm at unntaket ikke er ment å gjelde for eiendomsskatt. Dette innebærer at det er behov for en presisering av ordlyden i forskriften FSFIN 18-3-1, for å unngå misforståelser. Høringsforslaget nå aktualiserer dette behovet ytterligere.

Bestemmelsen i FSFIN 18-3-1 lyder slik:

«Bestemmelsene i § 18-3 i denne forskrift gjelder ved fastsettelse av grunnrenteinntekt i vannkraftverk i henhold til bestemmelsene i skatteloven § 18-3. Bestemmelsene gjelder tilsvarende ved fastsettelsen av formuesverdien i kraftverket, jf. skatteloven § 18-5 første og annet ledd.» (Understreket her)

Det er flere ulikheter mellom beregningen av grunnlaget for grunnrenteskatt etter skatteloven § 18-3 og formuesverdien etter skatteloven § 18-5 som medfører at bestemmelsene i forskriften om grunnrenteskatt ikke kan gjelde «tilsvarende» for fastsettelsen av formuesverdien. Det er for eksempel flere unntak fra områdespotpris ved beregning av grunnrenteskatten enn formuesverdien. LVK foreslår derfor at siste setning i FSFIN § 18-3-1 endres slik:

«Bestemmelsene gjelder tilsvarende så langt de passer ved fastsettelsen av formuesverdien i kraftverket, jf. skatteloven § 18-5 første og annet ledd.»

7 Presisering av kontraktunntaket for Statskrafts avtale med kommunene om hjemfallskraft

LVK fastholder videre at unntaket for konsesjonskraft i skatteloven § 18-3 andre ledd bokstav a nr. 1 må presiseres slik at det også omfatter hjemfallskraft, og viser til forslag til ordlyd i høringsuttalelsen 30. juni 2022. Hensynet til likebehandling må være avgjørende. Hjemfall er etter loven et vilkår for berørte kommuner for kraftverk med begrenset levetid. Forpliktelsen om hjemfall følger av konsesjon og er et konsesjonsvilkår. LVK stiller gjerne i et møte med departementet for å redegjøre nærmere for LVKs syn.

Med vennlig hilsen

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar

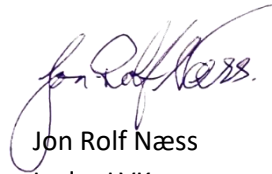

Caroline Lund

Juridisk sekretær

Advokat – møterett for Høyesterett

cl@lundogco.no

Jon Rolf Næss

Leder LVK

jon.rolf.naess@bykle.kommune.no